

ABsolute

ALKALMAZOTT BÖLCSÉSZET KONFERENCIA

III.

ABsztraktfüzet

2019. november 21.

KONFERENCIAPROGRAM

2019. NOVEMBER 21.

HELYSZÍN: ELTE BTK, A ÉPÜLET, -150, DOKTORI TANÁCSSTEREM

09.30-10.00 Regisztráció

10.00-10.30 **Megnyitó, kötetbemutató**

A konferenciát megnyitja Dr. Bartus Dávid, az ELTE BTK tudományos és kutatásszervezési ügyeinek dékánhelyettese.

10.30-11.45 I. szekció: **Stratégiák**

Szekcióelnök: Dr. Vladár Zsuzsa

- Hamsovszki Júlia: *Leesett a tölgyfáról, avagy a babot sem a levéért főzik. A tölgy komponenssel rendelkező frazeológia fordítási nehézségei a lengyel és orosz nyelvek tükrében*
- Blankó Miklós: *Magyaróra. Gondolatok egy módszertani folyóirat megszületése-újjaszületése kapcsán*
- Egres Dorottya – Petschner Anna: *Toposzok és kommunikációs stratégiák a paksi atomerőmű-vitában*
- Puzder Zsófia – Száraz Bettina – Mrázik István: *Hogyan udvarolnak a hangszalagok?*

11.45-12.00 Kávészünet

12.00-13.30 II. szekció: **Reprezentációk**

Szekcióelnök: Dr. Vincze Teréz

- Béni Brigitta Anett: *A hit és a hiedelem szerepe egy város életében. A tér felhasználásának lehetséges módjai néprajzos szemmel*
- Jancsó Dorottya: *A nacionalizmus reprezentációja a populáris hindí nyelvű filmben. Az esküvős film mint a politikai kommunikáció eszköze az 1990-es években*
- Rideg Béla: *Traumareprezentációk Sofi Oksanen Tisztogatás című regényében*
- Zalatnay Lídia: *Határesetek. A szövegértelmezés térfoglalása*
- Márki Herta: *Egy irodalmi szöveg feldolgozása magyar mint idegen nyelv órán*

13.30-14.30 Ebédszünet

14.30-15.45 III. szekció: **Perspektívák**

Szekcióelnök: Dr. Szilágyi Ágnes Judit

- Szabó Róbert: *Az első világháborús áldozatvállalás kutatásának gyakorlati alkalmazhatóságai*
- Erdős András Patrik: *Női szerepek, női szereplők 1918-1919-ben*
- Percze Máté: *A siker felé vezető út. Szaúd-Arábia XX. századi története*
- Thomázy Tímea: *A brazíliai magyar nyelvoktatás helyzete és perspektívái*

15.45-16.00 Kávészünet

16.00-16.30 **21 pont a 21. századi bölcsészképzésért.**

Előadó: Jancsó Dorka, ELTE BTK Hallgatói Önkormányzat, elnök; Bölcsész Hallgatók Szövetsége

16.30-18.00 **Alkalmazott bölcsész, bölcsész alkalmazott.** Kerekasztal-beszélgetés

A beszélgetés résztvevői:

- Dr. Bartus Dávid, az ELTE BTK tudományos és kutatásszervezési ügyeinek dékánhelyettese
- Nemes László, Doktoranduszok Országos Szövetsége elnöki megbízott
- Jancsó Dorka, ELTE BTK Hallgatói Önkormányzat, elnök

18.00-19.30 **Zárszó, fogadás**

STRATÉGIÁK

Szekcióelnök: Dr. Vladár Zsuzsa

10.30-11.45

HAMSOVSZKI JÚLIA

Leesett a tölgyfáról, avagy a babot sem a levéért főzik

A tölgy komponenssel rendelkező frazeológia fordítási nehézségei a lengyel és orosz nyelvek tükrében

Az ember olyan lény, aki folyamatosan megfigyeli, összehasonlítja, minősíti az őt körülvevő világot és a benne lévő jelenségeket. A saját ismeretei szerint tolmácsolja, fordítja le önmagának, s a véleményét, megfigyeléseit a nyelvben regisztrálja, például frazeológiai kapcsolatok, metaforák vagy más hasonlatok képében. Túlnyomó részét azok a kapcsolatok alkotják, amelyek közvetlenül az emberekre vonatkoznak. Az antropocentrikus látásmódról a frazeologizmusokban szereplő metaforák és összehasonlítások többsége is tanúskodik. A növényekre jellemző tulajdonságoknak az emberekre történő vonatkoztatása különféle minősítéssel, *összehasonlítással* függ össze. Mi is tulajdonképpen a frazeológia? Milyen speciális interpretálási eszközöket igényel a fordítás során?

Jelen kutatás témája a *tölgy* lexéma magyar nyelvre való fordíthatósága az orosz és a lengyel nyelvben rögzült frazeológiai kapcsolatokban. A *tölgy* – a leginkább elterjedt fa az orosz és lengyel tradicionális kultúrában, az erőt szimbolizálja. Ez a jelentés például a következő orosz nyelvű frazeologizmusban rögzült: *С одного удара дуба не свалишь* (= a tölgyet egy ütéssel nem győződ le/döntöd ki). A lengyel nyelvben is a *tölgy* az erőt és egészséget szimbolizáló méretével kitűnik a többi fafajta közül. Gyakran a fizikai állapothoz, magassághoz hasonlítják: *wielki jak dąb* 'nagy, mint a tölgy'; *wysoki jak dąb* 'magas, mint a tölgy'; jó egészségi állapothoz: *krzepki jak dąb* 'erős, mint a tölgy' *zdrowy jak dąb* 'egészséges, mint a tölgy'. Mindemellett a tölgy az ember szokatlan viselkedését, kellemetlen érzést, humoros állapotot, szokatlan emberi kinézetet is konceptualizálhat, amelyre számos nyelvi példa van.

A modern orosz nyelvben egy új jelenség figyelhető meg, miszerint a *tölgy* a buta ember és a butulás folyamatával konceptualizálódik. A példák azt bizonyítják, hogy az orosz nyelvhordozók a tölgygel negatív tulajdonságokat párosítanak, amelyekre nem találtunk példát a lengyel és a magyar nyelvekben. Miért történt ez így? A kutatás egyik fő feladata a nyelvi példákön való jelentésváltozás bemutatása és a magyar ekvivalensek megtalálása.

BLANKÓ MIKLÓS

Magyaróra

Gondolatok egy módszertani folyóirat megszületése-újjaszületése kapcsán

Ötven éven át foglalt el fontos helyet a *Magyartanítás* című módszertani folyóirat a hazai nevelésügyben, ezért érezte úgy az Anyanyelvápolók Szövetsége annak megszűnésekor, hogy újraindítja ezt a folyóiratot *Magyaróra* címen. A lap – ahogyan a jelző mutatja – szemléletmódjában, felépítésében és formájában egyaránt megújul. Évente kétszer jelenik majd meg: áprilisban és novemberben. 2019-ben novemberben összevont számot adunk ki, s ennek az első számnak a témáját az idén 200 éve született *Bánk bán* (tantárgypedagógiai) újragondolása adja. A négyfős szerkesztőség tagjaként részt vettem a nyár folyamán a lap megtervezésében, illetve az első szám kialakításában, amely az Absolute konferencia idejére már kézbe vehető lesz.

Tervezett előadásomban bemutatom az első lapszámon keresztül a folyóirat felépítését, rovatait, a benne megjelenő írások műfaji típusait, illetve a szerzők sokszínűségét. Nem titkolt célom, hogy a konferencián részt vevő hallgatótársaimat is ösztönözsem a folyóiratba való írásra. Megmutatom majd a következő lapszámok tervezett témáit is, amelyek a magyartanítás aktuálisan is fajsúlyos kérdéseiről szólnak.

Az első szám főszereplője az idén bicentenáriumát „ünneplő” Katona József-i dráma. A dráma 21. századi újragondolása mellett a történelmi hitelesség, a mű oktatástörténete, nyelvi-stilisztikai megközelítése és a „Bánk bán-fordítások” egyaránt fontos szerepet kapnak. A gyakorló tanárok által leadott módszertani írásokban pedig a legkülönbözőbb eszközökkel és módszerekkel történő megközelítésekről olvashatunk: a tantárgyi integrációról (zene, történelem, nyelvészet), az IKT-eszközök használatáról, valamint drámapedagógiai megoldásokról. Az írások szerzői törekedtek a lényegre törő, gyakorlati eredményeket felmutató tanulmányok, illetve esszéik írására, de körinterjút, interjúkat, beszámolókat, ismertetéseket is közöl a *Magyaróra Bánk bán*-száma.

Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar
magyar–történelem szak
blanko.miklos@gmail.com

Témavezető: prof. dr. Balázs Géza

EGRES DOROTTYA – PETSCHNER ANNA

Toposzok és kommunikációs stratégiák a paksi atomerőmű-vitában

A Paksi Atomerőmű élettartam-meghosszabbításának kérdése több mint egy évtizede generál vitákat. A támogatói oldal a nukleáris kapacitások fenntartása mellett érvel új reaktorok beépítésével, az ellenzők viszont megújuló energiaforrásokkal váltanak ki a régi blokkok leállítása miatt kieső kapacitást. Előadásunkban bemutatjuk, hogyan érvelnek a vita prominens politikai, környezetvédő, tudományos és szakértői szervezetei Paks 2 mellett és ellen. A vizsgálat módszertanának a toposzelemzést választottuk. Arisztotelész nem definiálta egyértelműen a toposz fogalmát, érvhelyként tekintett rá, ugyanakkor értelmezői szerint a toposz a retorikai tradícióban a vita témaköreit jelöli. A retorikai megközelítést követve az elemzésünk szerint az atomenergia diskurzusában a következő nyolc toposz a leggyakoribb: gazdaság, pénzügy, jog, etika, nemzetközi politika, energiaellátás, biztonság és környezet. Megneveztük továbbá az előbbi érvhelyekhez tartozó leggyakoribb tipikus érveket is, pl. az áramár alacsonyabb lesz, ezért megéri a beruházás / az áramár magasabb lesz, ezért nem éri meg a beruházás. A vizsgálati anyaghoz a kormány, az LMP, a Greenpeace Magyarország, a Magyar Tudományos Akadémia és az Energiaklub hivatalos honlapjairól gyűjtöttük össze a Paks 2 témakörben, 2009 januárja és 2017 márciusa között megjelent írásokat. A toposzok gyakoriságát és a szereplők az atomenergia magyarországi vitájában betöltött pozícióit figyelembe véve megfogalmazunk ajánlásokat a kommunikációs stratégiájuk hatékonyabbá tételére, annak érdekében, hogy a szereplők jobban tudják pozícionálni magukat a diskurzusok közötti versenyben.

Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem,
Filozófia és Tudománytörténet Tanszék
egres.dorottya@filozofia.bme.hu
petschner.anna@filozofia.bme.hu

Témavezetők: Dr. Zemplén Gábor Áron;
Dr. Láng Benedek István

PUZDER ZSÓFIA – SZÁRAZ BETTINA – MRÁZIK ISTVÁN

Hogyan udvarolnak a hangszalagok?

Születésünktől kezdve tanuljuk a társas érintkezés szabályait, amelyek lehetővé teszik számunkra, hogy megtanuljunk értően figyelni a másik személy kommunikációjára. Saját érzelmeinkre, hangulatunkra hatást gyakorolhatunk pusztán a mozgásunk vagy a beszédjellemzőink tudatos kontrolljával is, nem meglepő tehát, hogy beszédpartnereink véleményt alkotnak és következtetéseket vonnak le a legapróbb rezdüléseinkből is. Az észlelés szempontjából az alaphfrekvencia tűnik a legmeghatározóbbnak a hanginger alapján történő ítéletalkotásban. Korábbi kutatások alapján láthatjuk, hogy az életkort megközelítőleg pontosan vagyunk képesek megítélni, míg a testalkatra való következtetéseink hang alapján gyakran rendkívül pontatlanok. Több kutatás is kimutatta, hogy a toldalékcső vélt mérete pozitívan korrelál a munkahelyi sikerekkel, azaz jellemzően magasabb pozícióba kerül az, akinek mélyebb az átlagos alaphfrekvenciája. A kutatásunk témáját az a naiv megfigyelés alapozta meg, amely szerint „a férfiak egy oktávval mélyebb hangon beszélnek ahhoz a nőhöz, aki tetszik nekik”. Jelen kutatásban magyar heteroszexuális férfiak udvarlási szokásait vizsgáltuk az alaphfrekvencia és a beszédtempó változásának tekintetében. A kísérlet során a résztvevő férfiak általunk videóra felvett nők közül az általuk legvonzóbbnak találtak üzenhettek és javasolhattak programokat. Hangfelvételeinket kontrollanyaggal összevetve elemeztük, különös tekintettel az alaphfrekvencia átlagos értékére és változására. Eredményeink szerint a vizsgált férfiak alacsonyabb alaphfrekvencián beszéltek az udvarlás során, bár az egyéni különbségek jelentősek voltak. Úgy véljük, a kutatás alkalmazhatósága abban rejlik, hogy az eredmények hozzásegíthetnek minket az emberi viselkedés pontosabb megismeréséhez, jelen esetben a férfiak udvarlási szokásairól kaptunk mintát.

Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar

beszédtudomány MA, magyar BA

puzderzsofiaanna@gmail.com

bettiedry@gmail.com

mrazik.istvan@gmail.com

Témavezetők: dr. Deme Andrea – Bartók Márton

REPREZENTÁCIÓK

Szekcióelnök: Dr. Vincze Teréz

12.00-13.30

BÉNI BRIGITTA ANETT

A hit és a hiedelem szerepe egy város életében

A tér felhasználásának lehetséges módjai néprajzos szemmel

Kutatásom 2018 nyarán vette kezdetét sárréti településeket vizsgálva Dévaványa város vonzókörzetében. Eredetileg vallásos, de nem valamely egyházi felekezethez tartozó egyének és közösségek hitéletének aspektusait vizsgáltam, amikor rájöttem arra, mekkora közösségépítő ereje van egy-egy ilyen társulatnak, illetve felismertem azt, hogy bizonyos települések vezetői a város/falu kulturális életének szervezésekor az utóbbiból merítve képesek kiszolgálni a település bizonyos igényeit, ezzel egyfajta keretbe helyezve programjaikat. Ennek ismeretében arra a következtetésre jutottam, hogy az előttem lévő pozitív példákat teszem új kutatásom első felének tárgyává, majd ennek ismeretében a második szakaszban megpróbálom felállítani egy olyan programtervezetet, amely nagyban szolgálná az amúgy sok szempontból hanyatló Dévaványa fejlődését.

Két települést választottam vizsgálatom tárgyául, Csökmőt és Szeghalmot. Az előbbi nem rendelkezik falunappal, helyette Sárkány napot ünnepelnek augusztusban, amelynek alapja egy 1800-as évekből származó, valóságos alapokon nyugvó hiedelemtörténet. A másik Szeghalom város, amely szintén augusztusban városnap helyett Boszorkányfesztivált szervez a sárréti boszorkányhiedelmekre alapozva. Ezen példákából kiindulva megkezdtem Dévaványa feltérképezését. Rájöttem arra, hogy a település számos igaz történeten alapuló hiedelemmondával rendelkezik, amely jól beilleszthető a városnap vagy egy-egy ettől független rendezvény tematikájába kiegészítésül, de akár önálló programként/programsorozatként is megfelelően működhetne. E mellett megismerkedtem egy olyan közösséggel, amelynek összejöveteleire az érdeklődők nagy távolságok ellenére is ellátogatnak (például Budapestről, Partiumból) a Dévaványa határában fekvő úgynevezett „energiaforráshoz,” így az önmagában is turisztikai értéket képvisel.

Előadásomban azokról a néprajzi gyűjtésekről és eredményekről szeretnék beszámolni, amelyek alapján arra a következtetésre jutottam, hogy bizonyos hiedelmek ismeretével és felhasználásával, illetve bizonyos hitélettel kapcsolatos tevékenység kiemelésével nagyban hozzájárulhatunk egy település kulturális életének fellendítéséhez.

Debreceni Egyetem, Bölcsészettudományi Kar
osztatlan tanári mesterszak, kutatótanári képzés
magyar nyelv és irodalom, hon-és népismeret szakpár

brigittanett@freemail.hu

JANCSÓ DOROTTYA

A nacionalizmus reprezentációja a populáris hindí nyelvű filmben

Az esküvős film mint a politikai kommunikáció eszköze az 1990-es években

A művészetek természetükből fakadóan képesek arra, hogy reflektáljanak a különböző társadalmakat érintő változásokra, rendszerekre, nem utolsósorban politikai aspektusokból is. Nincs ez másként a filmművészetrel sem, hiszen az elmúlt évszázad során az egyik legpopulárisabb művészeti ággá kinőve magát képes eljutni a közönséghez és képes ezáltal befolyásolni a véleményalkotást.

Előadásom központjában pontosan erre a jelenségre szeretnék koncentrálni egy olyan filmipar esetében, amely, bár a világ egyik legnagyobbjaként van számontartva, mégis méltatlanul kevés figyelemnek örvend térségünkben. Ez a filmipar tehát nem más, mint Bollywood, amelynek most egy kiemelkedő szegmensével szeretnék foglalkozni: az 1990-es évek esküvős filmjeivel. Ellentmondásosnak tűnhet a téma abból a szempontból, mivel pont az 1990-es években készült alkotások azok, amelyek nyomán Európa-szerte egy olyan prekoncepció alakult ki a bollywoodi típusú filmkészítésről, amely rányomta bélyegét egyrészt a többi indiai filmművészetre, másrészt a mai napig erősen uralja a nyugati közönség indiai filmekről alkotott, nem pozitív véleményét. Eddigi kutatásaim nem titkolt célja, hogy koncepciózusan bonthassam le ezeket a tévhiteket, feltárva, hogy mennyi olyan érték lelhető fel a populáris hindí nyelvű filmekben, amelyeket pusztán kulturális különbségek miatt ítélünk meg/el. Így jelenlegi kutatásom és előadásom központjában olyan tényezőkről és regionális kulturális, politikai és vallási mintákról szeretnék számot adni, amelyek közvetlenül vagy közvetetten játszottak szerepet abban, hogy az 1990-es évek bollywoodi mozija ekként formálódhasson. Csak címszavakban említve a főbb kérdéseket: hogyan is festenek ezek a filmek? Milyen szerepet játszott a politika a filmiparban? Mennyiben tekinthetők ezek a filmek propagandafilmmek; milyen hatással voltak a közönségre; milyen következtetéseket tudunk levonni egy társadalom berendezkedéséről populáris művészeti formákon keresztül?

Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar

filmtudomány MA

jorkajancso@gmail.com

Témavezető: Dr. Vajdovich Györgyi

RIDEG BÉLA

Traumareprezentációk Sofi Oksanen *Tisztogatás* című regényében

Előadásomban Sofi Oksanen finn-észti származású író *Tisztogatás* című regényét elemzem pszichoanalitikus narratívában. Oksanen regényében egyszerre jelenik meg a *trauma* és a *válság* feldolgozhatóságának kérdése. E két határhelyzetet jelölő fogalom átszövi a művet; a válságot a regény történelmi ideje, a szovjet hatalomátvétel jeleníti meg, míg a trauma az egyéni sorsokhoz kapcsolható. A válság és a trauma keresztezik egymást a regény narratívájában, ezt emeli ki a két idősíkon futó cselekmény. Előadásomban szeretném bemutatni, hogy Sofi Oksanen regényeiben hogyan ábrázolódik a szerző egyik legfontosabb témája, a női test traumatizáltsága, az erőszak, mely átalakít(hat)ja a szubjektum belső szerkezetét. Munkám célja az is, hogy rámutasson, hogyan jeleníti meg (nyelvileg) az irodalmi szöveg a pszichikum törését. Az elemzendő mű test-reprezentációi/traumái kapcsán a kollektív – történelmi – traumák transzgenerációs hatásának vizsgálatára is kitérek, mely a szöveg női szereplői által jelentősen reflektálttá válik.

Előadásomban tehát vizsgálat alá vonom a *Tisztogatás* című regény kollektív és egyéni traumareprezentációit, valamint a trauma és a válság együttes jelenlétét. Mindezek legfőbb elméleti háttereként a kortárs traumaelmélet eredményeit használom fel. Leendő előadásom társadalmi hatása leginkább abban ragadható meg, hogy a tabuként kezelt szexuális erőszak kérdését, annak hatásait vizsgálja, remélve ezzel, hogy bővíteni tudja az e témakörben született munkákat, reflexiókat. Az előadás témájának gyakorlati relevanciáját az adhatja, hogy a „rokon népek” etnikumközi – kollektív/testi – traumáit dolgozza fel női szempontból, s így hozzájárulhat az elhallgatott traumák feldolgozásáról való gondolkodáshoz.

Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar
Pszichológiai tudományok doktori képzés,
Elméleti Pszichoanalízis Doktori Program
rideg.bela93@gmail.com

Témavezető: Dr. Borgos Anna

ZALATNAY LÍDIA

Határesetek

A szövegértelmezés térfoglalása

Az előadás a 20. század második felének térközpontú fenomenológiai és egyben esztétikai jelentőségű elméleteit, illetőleg a térfordulattal kapcsolatos értelmezői és befogadói vonatkozású gesztusokat és praxisokat vizsgálja a módszertan és irodalomtanítás diszkurzív terén belül.

Kiindulási pontnak elsősorban azok a teoretikusok, valamint koncepciók tekinthetők, amelyek fókuszában a kulturális és földrajzi tér fogalmi állnak és ezek mentén vizsgálnak egyfelől interpretációs eljárásokat, olvasási módokat, valamint ezek hatástörténettel kapcsolatos következményeit is. Emellett lényegesek azok az elméletek is, amelyek valamilyen tágabb, adott esetben normatív társadalomelméleti, politikai vagy éppenséggel építészeti kontextusban értelmezik vagy értelmezik újra szubjektum, közösség, identitás, valamint irodalmi gesztusok térrel és terekkel kapcsolatos összefüggéseit. Az elméleti bevezető elsődleges kérdése az, hogy melyek azok a legfontosabb interpretációs esélyek és lehetőségek, amelyeket egyrészt megelőlegez, felajánl, adott esetben deklarál a fenti elméleti keret, ugyanakkor amelyek módszertani megközelítést alkalmazva is relevanciával bírnak.

Az eddigiek kontextusba helyezéséhez ugyanakkor szükséges, legalább vázlatosan azoknak a fontosabb intencióknak, nyelvpedagógiai és irodalomtanítási alapelveknek és ezekből létrejött gyakorlatoknak az ismertetése is, amelyek meghatározóak a ma leginkább uralkodó módszertan számára.

Az előadás egy konkrét életművön, Esterházy korai német recepciójának példáján keresztül mutatja be kulturális és földrajzi terek metszéspontjának recepcióra gyakorolt hatását, majd zárásul néhány olyan javaslatot vázol fel, amelyek a fenti megfontolások irodalomtanítás során történő alkalmazásához vezethetnek tovább.

Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar
irodalom- és kultúratudomány mesterszak

zalatnaylidia@gmail.com

MÁRKI HERTA

Egy irodalmi szöveg feldolgozása magyar mint idegen nyelv órán

Az irodalmi szövegek az idegen nyelv órákon először a kommunikatív kompetencia fejlesztése céljából jelentek meg újra az 1980-as évektől. Az irodalom segítségünkre lehet abban, hogy a saját és a másik világa közötti különbségeket megértsük. Előadásom célja, hogy nyelvtanárként bemutassam, milyen feladatokat alkalmazhatunk az irodalmi szövegek megértéséhez és azok reflektálásához.

Az 1970-es évektől alakult ki egy új irány az irodalmi szövegek alkalmazásában, ez a recepcióesztétika. Elsősorban az anyanyelvi órákon vezették be, ahol a középpontban már nem maga a szöveg, hanem az olvasó és az általa adott reakció áll a középpontban. Nem arról van szó, milyen hatással van az irodalmi szöveg az olvasóra, hanem arról, milyen lépések során tudja értelmezni az olvasó az elé tárt, fikcionális világot. Ezáltal egy interakció alakul ki az olvasó és a szöveg között, úgyis fogalmazhatunk, hogy a szövegnek két írója van: egy, aki azt megírja, és egy, aki azt befogadja. A recepcióesztétika lényege tehát az, hogy az olvasó alkotja a művet.

Fontos hangsúlyozni, hogy az idegen nyelv órák feladata nem nyelvészeti vagy irodalomtudományi ismeretek átadása. A cél az, hogy a nyelvtanulónak fejlődjön célnyelven a kommunikatív kompetenciája. Az irodalmi szövegek kiválasztása nem egyszerű: nemcsak autentikusnak kell lenniük, de rá kell mutatniuk az adott nyelv sokszínűségére. Ezen kívül fontos, hogy a történelmi háttérrel tematizáljuk, hiszen ezek adják meg nyelvi tudásunk keretét. Az irodalmi szövegek hozzájárulnak ahhoz, hogy világnézetünk kitáguljon.

Előadásomban azt mutatom be, milyen módszerekkel lehet irodalmi szöveget feldolgozni magyar mint idegen nyelv órákon és mennyire jellemző, hogy ezt a nyelvtanárok valóban alkalmazni tudják.

Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar

Nyelvtudományi Doktori Iskola

Alkalmazott nyelvészet doktori program

marki.herta@gmail.com

III. szekció

PERSPEKTÍVÁK

Szekcióelnök: Dr. Szilágyi Ágnes Judit

14.30-15.45

SZABÓ RÓBERT

Az első világháborús áldozatvállalás kutatásának gyakorlati alkalmazhatósági

A bölcsészettudományok a mai világban kevésbé adnak lehetőséget egy-egy kutatás gyakorlati alkalmazhatóságára. Előadásomban arra törekszem, hogy saját kutatásom vizsgálatán keresztül e jelenségre egy ellenpéldát nyújtsak.

Az első világháborús hátrországgal kapcsolatos kutatásaim egyik legizgalmasabb elemét a háborús áldozatvállalás, a hősi halottak és/vagy a kitüntetést nyert személyek nevének, adatainak, személyes élettörténeteinek feltárása adja. Személy szerint ezt a vizsgálatot én régi középiskolám, a *Kalocsai Szent István Gimnázium* (korabeli nevén *Kalocsai Érseki Főgimnázium*) hősi halált halt katonáinak felkutatásán keresztül végeztem el. Célom az volt, hogy a hősi halottak nevét tartalmazó iskolai márványtábla tartalmát összevegyem saját kutatásom eredményeivel, majd az esetleges hiányosságokat is pótoljam. Ezzel szemben a kitüntetett személyekre vonatkozóan gyűjtésem önálló, az adatok tekintetében pedig egyértelműen hiánypótló.

Előadásomban tehát a háborús áldozatvállalás feltárásából és személyes tapasztalataimból igyekszem választ adni arra vonatkozóan, hogy milyen gyakorlati alkalmazhatósága lehet egy bölcsészettudományi kutatásnak. Itt az emléktábla felállításán kívül egyéb szempontokat is meg kívánok világítani, majd az ezekkel kapcsolatos céljaimat is közzéteszem. Többek között beszélni kívánok az emléktáblák felállításának szükségességéről, az emlékművek, hadisírok szerepéről, valamint a katonai ősök felkutatásának kérdéseiről. Ennek nyomán az említett kutatás II. világháborúra vonatkozó lehetőségeit is bemutatom, beszámolva az esetleges anyagi vonatkozásokról, illetve az ezzel összefüggő hosszútávú terveimről.

Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar

történelem-fizika osztatlan tanárszak

szabo.robert2014elte@gmail.com

Témavezető: Dr. Szerencsés Károly

ERDŐS ANDRÁS PATRIK

Női szerepek, női szereplők 1918-1919-ben

A nőtörténetre szerencsés módon egyre több figyelem irányul napjainkban, ám bizonyos aspektusai kevésbé ismertek. Mindez annak ellenére van így, hogy aligha merész feltételezés azt állítani: fontos, társadalmi vetületekkel is bíró kérdés a korai modern nőmozgalmak, illetve egyéni politikusnői fellépések ismerete és az ezt övező társadalmi hangulat vizsgálata.

Az 1918-as összeomlás, forradalom, a sokat ígérő, de kudarcos „elátkozott köztársaság”, illetve az azt követő proletárdiktatúra saját, politikailag aktív női támogatói bázissal rendelkeztek. A politikai, egyenlősítő intézkedések révén megnyílt a lehetőség arra, hogy a nők ne csak szavazhassanak, de maguk is közjogi méltóságokat tölthessenek be – ahogy erre az összeomlás legelső napjaiban, a Magyar Nemzeti Tanács megalakulásával sor is került. Szerencsétlen módon azonban a női emancipáció fáklyavívői diktatórikus rendszereket irányítottak egy turbulens periódusban, ez pedig a későbbi nőmozgalmak számára terhes örökségnek bizonyult.

Előadásomban – ahogy a cím is mutatja – arra törekszem, hogy részletesen bemutassam a forradalmi időszak jelentős női szereplőit, illetve magát a környezetet, amelyben megnyílt – vagy épp ellenkezőleg, nem nyílt meg – előttük a világ. Kik voltak az első női közjogi méltóságok Magyarországon? Miből eredt a feminizmus és a kommunizmus szembenállása? Milyen ellentétek feszültek a meghozott intézkedések, a propaganda-szólamok, illetve a valós történések között a női jogokat illetően? És végül: milyen utóélete lett ennek a korszaknak, ahol végső soron először került kormányra a női egyenjogúságok programja? Kire, kikre emlékezhetünk, emlékezhetnénk erre a viszonylag elfeledett korszakból?

Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar
Történelemtudományi Doktori Iskola
(Társadalom-és Gazdaságtörténeti Program)

Témavezető: Dr. Perényi Roland, főmuzeológus, Kiscelli Múzeum

PERCZE MÁTÉ

A siker felé vezető út, Szaúd-Arábia XX. századi története

Napjainkban a Közel-Kelet a világpolitika egyik meghatározó tényezője. Az itteni események jelentősen befolyásolják a világ államainak gazdasági, politikai kapcsolatát, emiatt ez a régió szinte mindenki számára fontossá, érdekessé vált. Előadásomban a térség gazdaságának és politikájának egyik legmeghatározóbb államának, Szaúd-Arábiának a XX. századi történetével foglalkozom. Bemutatom azokat a folyamatokat és eseményeket, amelynek köszönhetően ennek az országnak sikerült az ország alapítástól egészen a regionális középhatalommá válásig eljutnia.

Sokan kérdezhetnék, hogy miért olyan fontos Szaúd-Arábia? Ezt a kérdést, amelyre az előadásom is épül, nem lehet egyszerűen megválaszolni. Amellett a szaúdi monarchia a világ egyik legnagyobb olajkitermelő országa, hatalmas politikai és gazdasági erőt is képvisel. Mint azt hallani fogják, Szaúd-Arábia XX. századi múltja máig hatást gyakorol az egész Közel-Keletre, sőt tágabb értelemben az egész világra. Ezek a hatások megjelennek a régió országainak diplomáciai, gazdasági kapcsolataiban, sőt nem ritkán bizonyos konfliktusok esetében is. Előadásom szerves része a XX. századi szaúdi fő politikai irányvonal, azaz az arab országok egységes, közös államba szervezése Szaúd-Arábia vezetésével. Azonban ennek a célnak megvalósításához szüksége volt egy erőteljes, stabil szuperhatalom, vagyis az Amerikai Egyesült Államok támogatására is, ez jelentette a két ország sajátos, máig a világpolitikát meghatározó gazdasági-diplomáciai kapcsolatainak kezdetét.

Kisebb-nagyobb mértékben, de mindnyájunkat érintenek a közel-keleti események. Ez sok esetben az üzemanyag árak emelkedésében és a tévéhíradókban bejátszott képsorokban nyilvánul meg. Az előadásommal ezeknek az eseményeknek, folyamatoknak a megértésében szeretnék új nézőpontokat adni, így lehetővé téve az egyes történések több spektrumú értelmezését.

Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar
Történelemtudományok Doktori képzés (Phd)
perczmate94@gmail.com

Témavezető: Dr. Ramachandra Byrappa

THOMÁZY TÍMEA

A brazíliai magyar nyelvoktatás helyzete és perspektívái

Jelentős számú magyar kisebbség él Brazíliában, ahová az 1820-as évektől, az első német telepeseikkel együtt több kivándorlási hullámban érkeztek a magyarok. Az előadás áttekinti a brazíliai magyar kisebbség magyar oktatásának kialakulását és az első magyar kéttannyelvű iskola 1827-es megalapítása óta történt változásokat. Ismerteti a brazíliai nyelvpolitikai változások hatását a brazíliai kisebbségi nyelvoktatás típusaira, valamint a kisebbségi nyelv vitalitását segítő intézményrendszerére. A kutatás során félig strukturált interjúk készültek néhány brazíliai magyar nyelvtanárral, melyek kvalitatív elemzése után felvázolható a magyar nyelvoktatás jelenlegi helyzete a dél-amerikai országban, továbbá megvizsgálható a 2010-ben módosított „Egyszerűsített honosítási eljárás” (1993. évi LV. törvény) nyelvtanulást ösztönző pozitív hatása. Brazíliában a nyelvi sokszínűség jogilag is (Decreto Federal 7.387/2010) a megőrzendő Kulturális Javak közé került, így a kisebbségi nyelvek hivatalos nyelvvé történő elismertetési eljárása is elkezdődött. Ennek tudatában felvázolható a nyelvmegtartás, illetve a nyelv revitalizációja érdekében a kétoldalú munka (anyaország-diaszpóra) további lehetséges iránya. A kérdés az, milyen lehetőség van arra, hogy a magyar nyelv hivatalos kisebbségi nyelvi státuszba kerüljön. Továbbá, lehetséges-e a magyar nyelv hivatalos oktatása a brazíliai kéttannyelvű intézményekben.

Pannon Egyetem, Modern Filológiai és Társadalomtudományi kar
Többnyelvűségi Nyelvtudományi Doktori Iskola, PhD. hallgató
timea.thomazy@mftk.uni-pannon.hu

Témavezető Dr. Navracsics Judit

